

ΕΠΙΔΗΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΛΕΪΑΤΡΙΚΗ

Γράφει ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΑΣΙΑΔΗΣ

Η σοβούσα παγκόσμια επιδημική κρίση με την έξαρση των κρουσμάτων του κορωνοϊού σε όλες τις χώρες, αναζωπυρώνει το ενδιαφέρον για την χρήση της τηλεϊατρικής ως μορφής ιατρικής δραστηριότητας κατά την οποία χρησιμοποιούνται τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών προς όφελος του ασθενούς.

Η αναγκαιότητα θεσμοθέτησης του αναγκαίου σύγχρονου πλαισίου για την τηλεϊατρική έχει τεθεί από ετών και κατ'επανάληψη ενώπιον της πολιτείας, προκειμένου να υποστηριχθούν κατά βάση οι νησιώτικες κοινωνίες καθώς και οι απομονωμένες κυρίως ορεινές περιοχές που στερούνται οργανωμένης υγειονομικής υποστήριξης και οι μετακινήσεις των ιατρικών περιστατικών είναι δυσχερείς.

Στην συνδιάσκεψη των Αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ιατρικών Συλλόγων (CEOM), που πραγματοποιήθηκε στο Μπάρι της Ιταλίας τον Ιούνιο του 2014, η Ελληνική Αντιπροσωπεία παρουσίασε τεκμηριωμένη εισήγηση η οποία έγινε ομόφωνα δεκτή και απετέλεσε το κυρίως σώμα της επίσημης Δήλωσης για την τηλεϊατρική, που υποβλήθηκε στα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Βασικά στοιχεία της εισήγησης που παραμένουν επίκαιρα έχουν ως εξής:

Ορισμός της τηλεϊατρικής πράξης

Είναι αναγκαίος ο ορισμός της τηλεϊατρικής ως μορφής ιατρικής δραστηριότητας, κατά την οποία χρησιμοποιούνται τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών προς όφελος του ασθενούς.

Αυτή η τεχνολογία επιτρέπει να δημιουργηθεί ένας απομακρυσμένος σύνδεσμος του ασθενούς με δύο ή περισσότερους ιατρούς που θα μπορούν να λαμβάνουν την υποστήριξη και άλλων επαγγελματιών υγείας, ούτως ώστε να ανταλλάσσουν ιατρικά δεδομένα και να βοηθήσει ο ένας τον άλλον να κάνει διάγνωση, να λάβει αποφάσεις και να παρέχει περίθαλψη και θεραπεία, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι τηρούνται οι δεοντολογικοί κανόνες που διέπουν το ιατρικό επάγγελμα ή άλλο επάγγελμα υγείας.

Τηλεϊατρική και ηλεκτρονικό εμπόριο

Επιβάλλεται να υπάρξει σαφής νομικός διαχωρισμός ανάμεσα στην κλινική τηλεϊατρική και τις άλλες ηλεκτρονικές υπηρεσίες υγείας, συμπεριλαμβανομένων και άλλων ψηφιακών θεμάτων που σχετίζονται με την υγεία.

Παρά το ότι κάποιες εφαρμογές ηλεκτρονικής περίθαλψης μπορεί να εμπίπτουν στο πεδίο του ηλεκτρονικού εμπορίου, η τηλεϊατρική πρέπει σαφέστατα να εξαιρείται, καθώς πρόκειται για ιατρική πράξη που έχει το δικό της νομικό πλαίσιο που διασφαλίζει τις αρμοδιότητες του ιατρού και σέβεται τα δικαιώματα των ασθενών.

Τηλεϊατρική και Ιατρική Δεοντολογία

Η χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στον τομέα της τηλεϊατρικής δεν εισάγει συγκεκριμένες διατάξεις στους ισχύοντες Κώδικες Ιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας, ούτε στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Ιατρικής Ηθικής.

Όλες οι ισχύουσες αρχές ιατρικής ηθικής και δεοντολογίας επιβάλλεται να παραμείνουν και να εφαρμόζονται κατά την άσκηση της τηλεϊατρικής.

Τηλεϊατρική. Δικαιώματα των ασθενών και Σχέση Ιατρού - Ασθενούς

Κατά την άσκηση της τηλεϊατρικής, πρέπει να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των ασθενών με το ίδιο τρόπο όπως και κατά την παραδοσιακή άσκηση της ιατρικής.

Στην περίπτωση της περίθαλψης εξ αποστάσεως, απαιτείται μεγαλύτερη ενημέρωση για τους περιορισμούς ασφαλείας σχετικά με το ιατρικό απόρρητο και τα συστήματα πληροφορικής που χρησιμοποιούνται.

Ο ασθενής θα πρέπει να ενημερώνεται για την αναγκαιότητα της θεραπείας, για τα πλεονεκτήματα, τις συνέπειες και τον αντίκτυπο αυτής, καθώς και για

τα μέσα με τα οποία θα χορηγηθεί η θεραπεία, ενώ θα πρέπει να εξασφαλίζεται και η συναίνεσή του.

Η τηλεϊατρική δεν θα πρέπει να οδηγήσει στην αποδυνάμωση της σχέσης ιατρού-ασθενούς.

Παρόλο που καμία τεχνολογία δεν μπορεί ποτέ να αντικαταστήσει τις ανθρώπινες διαπροσωπικές, μοναδικές σχέσεις, οι οποίες θα πρέπει να παραμείνουν ο ακρογωνιαίος λίθος της άσκησης της ιατρικής, οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και ιδιαίτερα η τηλεϊατρική, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην αξιοποίηση της ιατρικής εμπειρογνωμοσύνης σε περιοχές που σήμερα στερούνται αυτής.

Τηλεϊατρική και Ιατρική Ευθύνη

Πριν την επίσημη εφαρμογή των τηλεϊατρικών υπηρεσιών επιβάλλεται να καθοριστεί το πεδίο ατομικής ευθύνης για κάθε πλευρά, καθώς η ευθύνη θα πρέπει να βαρύνει όλους τους επαγγελματίες υγείας που συμμετέχουν σε μία πράξη τηλεϊατρικής.

Αυτές οι ευθύνες καθορίζονται αρχικά απέναντι στον ασθενή αλλά κατανέμονται και μεταξύ των ιατρών, άλλων επαγγελματιών υγείας ή του τεχνικού προσωπικού που συνεργάζεται με τους ιατρούς.

Όλοι οι ιατροί πρέπει να καλύπτονται με ασφάλιση αστικής ευθύνης, από την δομή υγείας που εφαρμόζει τηλεϊατρικές υπηρεσίες.

Αρμοδιότητες και υπεύθυνη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας

Οι Μονάδες Υγείας που εφαρμόζουν την ψηφιακή τεχνολογία, πρέπει να έχουν εκ του νόμου την αρμοδιότητα και την ευθύνη να υποστηρίζουν τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση πάνω στις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, τους Ιατρούς που καλούνται να παρέχουν υπηρεσίες τηλεϊατρικής.

Πρέπει να διασφαλίζεται η εφαρμογή των καλύτερων πρακτικών στην εξ αποστάσεως επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης,

αποθήκευσης, αποστολής και διαχείρισης των προσωπικών ιατρικών στοιχείων των ασθενών.

Επιβάλεται επίσης να θεσμοθετηθεί η ασφάλεια, η διαθεσιμότητα και η απόδοση των τεχνολογικών συσκευών, η ευθύνη των οποίων εμπίπτει στην τεχνολογική υποστήριξη που εκ του νόμου πρέπει να εξασφαλίζεται.

Παρά το γεγονός ότι στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο υπάρχουν προβλέψεις περί τηλεϊατρικής, αυτές ελάχιστα ανταποκρίνονται στις σημερινές υγειονομικές ανάγκες και απαιτήσεις, ιδιαίτερα με την επιδημική έξαρση του covid-19 και τις συνέπειές της.

Η επιδημική κρίση επιβάλεται να αποτελέσει αφορμή για την σύγχρονη νομοθέτηση και εφαρμογή της τηλεϊατρικής, σύμφωνα και με τις εισηγήσεις που υπάρχουν στην διάθεση των αρμοδίων.